

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'R4-knoop Wachtebeke'

1. Situering

De Vlaamse Regering keurde op 4 mei 2018 de startnota en de bijhorende procesnota goed voor het geïntegreerde planproces voor de opmaak van het gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan 'R4 – knoop Wachtebeke' (VR 2018 0405 DOC.0461/1).

Het plangebied is gelegen op het grondgebied van Gent en Wachtebeke.

Met het project “Ombouwen R4 West en Oost tot primaire wegen”, kortweg project R4WO, wil de Vlaamse Regering de inrichting van de R4 West en Oost afstemmen op zijn rol als primaire weg binnen het Vlaamse wegennet alsook de verkeersveiligheid én verkeersleefbaarheid langsheen deze as verbeteren. Dit impliceert het omvormen van verschillende kruispunten langsheen deze wegsegmenten al dan niet met nog aansluiting op deze R4 in de toekomst.

In het verleden werd voor een groot deel van deze omvorming al een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt. Het betreft het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Afbakening zeehavengebied Gent – Inrichting R4-oost en R4-west' (BVR 15 juli 2005). Recent studiewerk heeft uitgewezen dat – rekening houdend met huidige richtlijnen, regels en gekende ontwikkelingen – voor de zone N49 – Arcelor, er aanpassingen nodig zijn aan de contouren voorzien in het bestaande GRUP.

Het project Rail Ghent Terneuzen, dat kadert in Connectief Europe Facility (CEF), loopt momenteel. Via de verkregen middelen worden momenteel een aantal spoorstudies uitgevoerd. Het onderzoek naar het doortrekken van spoorlijn L204, en de openstelling van de goederenlijnen voor personenvervoer via het spoor is één van de deelstudies. De helft van deze studie wordt gefinancierd door de Europese Commissie. North Sea Port, de provincie Zeeland, de gemeente Terneuzen, de stad Gent en provincie Oost-Vlaanderen financieren de andere helft.

Op 20 december 2017 hebben de federale Staat en de drie gewesten het ontwerp van samenwerkingsakkoord betreffende de financiering van spoorweginfrastructuren goedgekeurd. Dit betreft de invulling van de Vlaamse spoorprioriteiten die door middel van een Vlaamse cofinanciering volledig gerealiseerd en versneld opgestart worden. In dit belangrijke akkoord is voor de opwaardering van spoorlijn L 204 een budget voorzien van 1 miljoen euro voor de studiekosten en 10 miljoen euro cofinanciering voor de afschaffing van overwegen op L204 langs de R4.

Binnen het project R4WO werd reeds sterk ingezet op de afstemming met deze spoorlijn. Zo werden voor de verlenging van de spoorlijn al de eerste conceptuele intekeningen gemaakt waarbij onder andere duidelijk werd dat ter hoogte van de N49 deze op circa maaiveldpeil moet liggen. Hiermee wordt binnen de conceptafwegingen voor de knopen O3-O4 rekening gehouden.

Verdere technische onderzoeken zijn echter noodzakelijk waardoor – zeker voor de aanhorigheden aan het spoor (seininrichtingen, eventuele park&rides, ...)– momenteel nog geen concrete inplantingen kunnen aangeduid worden.

Wat betreft het traject en de te bedienen zone, wordt in meeste studies minimaal een bediening tot Arcelor-Mittal voorzien. De halteplaats wordt in de meeste studies daarbij ingeplant vóór de kruising met de R4 Oost – en dus niet binnen huidige GRUP-contour.

De voorgestelde inrichting van de knoop ter hoogte van Arcelor legt geen hypotheek op een halteplaats, integendeel, de verlegging van de N449 werd op werkoverleg eerder als bijkomende potentie aanzien voor het personenvervoer langs de lijn L204.

Wat de ligging betreft bij een bediening tot voorbij Arcelor-Mittal worden binnen de uitgevoerde studies ook nog verschillende varianten bekeken.

In functie van het garanderen van de verkeersveiligheid en doorstroming langsheen de R4, is het niet wenselijk het proces te vertragen. Het spoorproject wordt door het Projectbureau Spoorinvest – De Werkvennootschap in samenwerking met het departement MOW – opgevolgd, waardoor onderlinge afstemming en synergie gegarandeerd blijven.

2. Procedure gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

De Vlaamse Regering keurde de startnota en de bijhorende procesnota goed op 4 mei 2018.

Over de startnota werd een raadpleging van de bevolking georganiseerd van 29 mei 2018 tot en met 27 juli 2018. Het publiek inspraakmoment heeft plaatsgevonden op 19 juni 2018. De resultaten van deze raadpleging zijn opgenomen in een verslag. In totaal werden er (inclusief de mondelinge en schriftelijke reacties op de infomarkt) een twintigtal reacties ontvangen en 11 adviezen.

De SARO bracht op 27 juni 2018 advies uit over de startnota. De SARO formuleerde volgende aandachtspunten bij de startnota:

- de doelstellingen van het gewestelijk RUP sterker focussen in functie van duurzame mobiliteit en duurzame ruimtelijke ontwikkeling;
- aandacht voor de multimodale ontsluiting van het plangebied;
- vanuit een bezorgdheid voor de volwaardige integratie van de effectbeoordelingen vraagt de raad aandacht voor het onderzoek van de effecten (in het bijzonder biodiversiteit, landschap) en dringt de raad aan op een landbouwimpactstudie.

De Mina-raad heeft geen advies uitgebracht.

Slechts een aantal opmerkingen die werden geformuleerd in adviezen en inspraakreacties vergen inhoudelijke aanpassingen. In een aantal adviezen werd gevraagd om in bijkomende bosbestemming te voorzien omdat door het intekenen van de zone voor weginfrastructuur bosbestemming verdwijnt. Bovendien moet er voldoende garantie worden geboden om de feitelijke boscompensatie (die aan bod komt op niveau van de omgevingsvergunning) te kunnen realiseren.

Als gevolg hiervan is in de scopingnota geyopteerd om ook een planologische boscompensatie mee te onderzoeken op milieu-effecten. Daarbij is in kaart gebracht wat de oppervlakte bos is die bestemmingsmatig verdwijnt (10ha) en vervolgens is naar een vergelijkbare te herbestemmen oppervlakte in de omgeving van het plan én in een logisch ruimtelijk kader gezocht.

Als gevolg hiervan werd in totaal 11 ha bos bestemd in het voorontwerp, aansluitend bij het Kloosterbos. Ook werden in beperkte mate aanpassingen doorgevoerd aan de discipline mobiliteit. Deze aanpassingen hebben niet geleid tot een aanpassing van de inhoudelijke opties, de stedenbouwkundige voorschriften of het grafisch plan.

Een plenaire vergadering over het voorontwerp GRUP vond plaats op 23 april 2019. De adviserende instanties ondersteunden de planopties in het voorontwerp. Op basis van de opmerkingen werd de toelichtende kolom van de stedenbouwkundige voorschriften beperkt aangepast (invoeren term omgevingsvergunning). Ook werden in de toelichtingsnota de op te heffen voorschriften aangevuld. De plenaire vergadering gaf geen aanleiding tot aanpassingen van de milieubeoordeling en het grafisch plan.

Nu wordt het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan als ontwerp voorgelegd aan de Vlaamse Regering om voorlopig te worden vastgesteld. Na de voorlopige vaststelling wordt het dossier onderworpen aan een openbaar onderzoek.

3. Inhoud van het voorstel: ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

De doelstelling voor de opmaak van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is de inrichting van de R4 West en Oost afstemmen op zijn rol als primaire weg binnen het Vlaamse wegennet alsook de verkeersveiligheid én verkeersleefbaarheid langsheen deze as verbeteren. Dit impliceert het omvormen van verschillende kruispunten langsheen deze wegsegmenten met al dan niet nog een aansluiting op deze R4 in de toekomst én dit conform de doelstellingen geformuleerd in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voor primaire wegen I en II. Concreet gaat het in voorliggend plan om de zone Wachtebeke (O3 – O4 - O4bis).

De aanpassing van het GRUP voor de knopen O3 en O4bis zorgt ervoor dat er bestemming bos planmatig zal verdwijnen (ca. 10,44 ha, waarvan 8,42 ha binnen de overdruk reservatiestrook gelegen is).

In overleg met de provincie werd bekeken of het verlies aan bosbestemming lokaal geheel of gedeeltelijk kon opgevangen worden. In het bijzonder werd gezocht naar gebieden die in of aansluitend bij het Kloosterbos zijn gelegen. Gebieden die vandaag reeds bebost of aangeplant zijn of die in de toekomst potenties hebben om bebost te worden, maar vandaag geen bestemming bosgebied hebben.

Hiervoor kwamen er twee gebieden in aanmerking:

- De voormalige zone voor verblijfsrecreatie die in het verleden door de provincie reeds herbestemd werd naar recreatiegebied. Deze zone is reeds grotendeels bebost en heeft weinig potenties om als recreatiezone ingericht te worden. Deze zone zal via het huidig RUP bestemd worden als bosgebied.
- Een door de provincie reeds bebost agrarisch gebied in de noordoostelijke hoek van het Kloosterbos. Deze zone is vandaag gelegen in agrarisch gebied, buiten HAG. Via het huidig RUP zal deze zone bestemd worden als bosgebied.

De planologische herbestemming van bovenstaand agrarisch maar reeds bebost gebied heeft tot gevolg dat er aansluitend twee agrarische gebieden volledig of nagenoeg volledig ingesloten worden door bosgebied. Hierdoor heeft de landbouw op lange termijn beperkte ontwikkelingsmogelijkheden. Om deze redenen worden deze twee aansluitende zones ook herbestemd naar bosgebied. Momenteel zijn deze gebieden nog in agrarisch gebruik. Na stopzetting van de landbouwactiviteiten kunnen deze percelen bebost worden. Mogelijks kan een deel van de effectieve boscompensatie voor de R4 in deze zone gerealiseerd worden. Om dit mogelijk te maken wordt op deze percelen een voorkeurecht voor de provincie ingeschreven in de stedenbouwkundige voorschriften.

In totaal is er op deze manier ca. 11 ha bos bestemd.

4. Weerslag van het voorstel van beslissing op het personeel

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

5. Weerslag van het voorstel van beslissing op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

6. Weerslag op de lokale besturen

Het voorstel heeft geen weerslag op de lokale besturen.

7. Kwaliteit van de regelgeving

Het voorstel van beslissing betreft geen reglementair besluit, maar regelgeving ter goedkeuring van plannen en programma's, en vereist dan ook geen wetgevingstechnisch en taalkundig advies, reguleringssimpactanalyse, noch advies van de Raad van State.

8. Documenten en bijlagen

Het dossier is in één exemplaar beschikbaar op de Secretarie en op de vergadering van de Vlaamse Regering.

9. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit houdende voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'R4 – knoop Wachtebeke en aan de volgende bijbehorende bijlagen:
 - Bijlage I: het verordenend grafisch plan;
 - Bijlage II: de stedenbouwkundige voorschriften;
 - Bijlage IIIa: de toelichtingsnota - tekst;
 - Bijlage IIIb: de toelichtingsnota - kaarten;
 - Bijlage IV: het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenerheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie;
 - Bijlage V: milieubeoordeling
 - Bijlage VI: VR-toets
 - Bijlage VII: scopingnota

2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan te onderwerpen aan een openbaar onderzoek.

De Vlaamse minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw

Koen VAN DEN HEUVEL